

Fakultet elektrotehnike i računarstva
Sveučilišta u Zagrebu

Zavod za elektroniku, mikroelektroniku,
računalne i inteligentne sustave

Daniel Skrobo
Ivan Žužak
Miroslav Popović
Ivan Budiselić
Zvonimir Pavlić

Prevođenje programskih jezika

Auditorne vježbe

Priprema za završni ispit

Zagreb, rujan 2012.

14. Izgradite potisni automat za zadanu atributnu prijevodnu gramatiku. Za sve akcije Zamijeni prikazati stanje na stogu neposredno prije i neposredno poslije primjene akcije.

$$(1) \quad \langle S \rangle \rightarrow a_p b_q \langle A \rangle_r \{X_v\} \\ v \leftarrow p \times q + r$$

$$(2) \quad \langle A \rangle_p \rightarrow a_q \langle B \rangle_r \\ p \leftarrow q + r$$

$$(3) \quad \langle B \rangle_p \rightarrow c_q \\ p \leftarrow q$$

a) Dodavanje akcijskih znakova

$$(1) \quad \langle S \rangle \rightarrow a_p b_q \langle A \rangle_r \{R\}_{x1, x2, x3, x4} \{X_v\} \\ x1 \leftarrow p \quad x2 \leftarrow q \quad x3 \leftarrow r \quad v \leftarrow x4$$

$$(2) \quad \langle A \rangle_p \rightarrow a_q \langle B \rangle_r \{Zbroj\}_{x1, x2, x3} \\ x1 \leftarrow q \quad x2 \leftarrow r \quad p \leftarrow x3$$

$$(3) \quad \langle B \rangle_p \rightarrow c_q \\ p \leftarrow q$$

b) Izgradnja potisnog automata za atributnu prijevodnu gramatiku

$$(1) \quad \langle S \rangle \rightarrow a_p b_q \langle A \rangle_r \{R\}_{x1, x2, x3, x4} \{X_v\} \\ x1 \leftarrow p \quad x2 \leftarrow q \quad x3 \leftarrow r \quad v \leftarrow x4$$

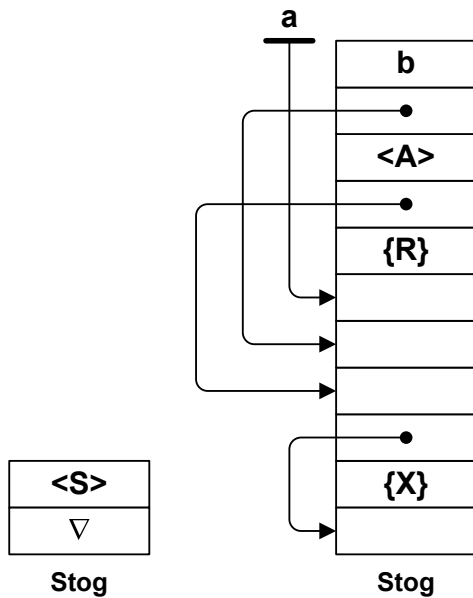
$$(2) \quad \langle A \rangle_p \rightarrow a_q \langle B \rangle_r \{Zbroj\}_{x1, x2, x3} \\ x1 \leftarrow q \quad x2 \leftarrow r \quad p \leftarrow x3$$

$$(3) \quad \langle B \rangle_p \rightarrow c_q \\ p \leftarrow q$$

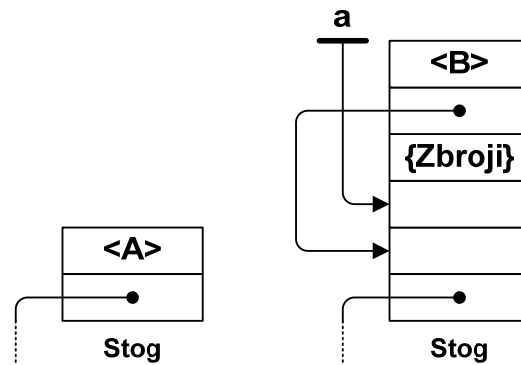
	a	b	c	⊥
<S>	(1)	-	-	-
<A>	(2)	-	-	-
<B>	-	-	(3)	-
b	-	Izvuci; Pomakni;	-	-
∇	-	-	-	Prihvati;
{R}	Izračunaj izraz $p \times q + r$ koristeći vrijednosti u tri polja ispod znaka {R} na stogu, rezultat zapiši u polje na koje pokazuje kazaljka u četvrtom polju; Izvuci; Zadrži;			
{X}	Ispiši rezultat aritmetičkog izraza; Izvuci; Zadrži;			
{Zbroj}	Zbroji vrijednosti u dva polja ispod znaka {Zbroji} na stogu, rezultat zapiši u polje na koje pokazuje kazaljka u trećem polju; Izvuci; Zadrži;			

- (1) Zamijeni prema slici 1; Pomakni;
- (2) Zamijeni prema slici 2; Pomakni;
- (3) Izvuci; Pomakni;

Slika 1

Slika 2

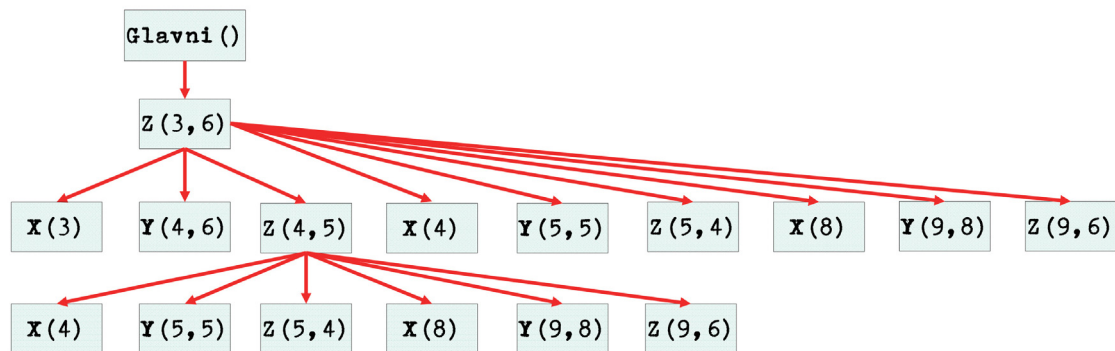
15. Za zadani program izgradite stablo aktiviranja procedura.

```

01 Glavni ()
02   X(a)
03   {
04       vrati a + 1;
05   }
06   Y(b, c)
07   {
08       vrati c - b/4;
09   }
10
11   Z(d, e)
12   {
13       dok (d <= e)
14       {
15           d = X(d);
16           e = Y(d, e);
17           Z(d, e);
18           if (d == 5)
19           {
20               d = 8;
21               e = 8;
22               dalje;
23           }
24       }
25   }
26 {
27   Z(3, 6)
28 }
    
```

```

ZAP Glavni()
    ZAP Z(3, 6)
        ZAP X(3)
        ZAV X(3)
        ZAP Y(4, 6)
        ZAV Y(4, 6)
        ZAP Z(4, 5)
            ZAP X(4)
            ZAV X(4)
            ZAP Y(5, 5)
            ZAV Y(5, 5)
            ZAP Z(5, 4)
            ZAV Z(5, 4)
            ZAP X(8)
            ZAV X(8)
            ZAP Y(9, 8)
            ZAV Y(9, 8)
            ZAP Z(9, 6)
            ZAV Z(9, 6)
        ZAV Z(4, 5)
        ZAP X(4)
        ZAV X(4)
        ZAP Y(5, 5)
        ZAV Y(5, 5)
        ZAP Z(5, 4)
        ZAV Z(5, 4)
        ZAP X(8)
        ZAV X(8)
        ZAP Y(9, 8)
        ZAV Y(9, 8)
        ZAP Z(9, 6)
        ZAV Z(9, 6)
    ZAV Z(3, 6)
ZAV Glavni()
    
```


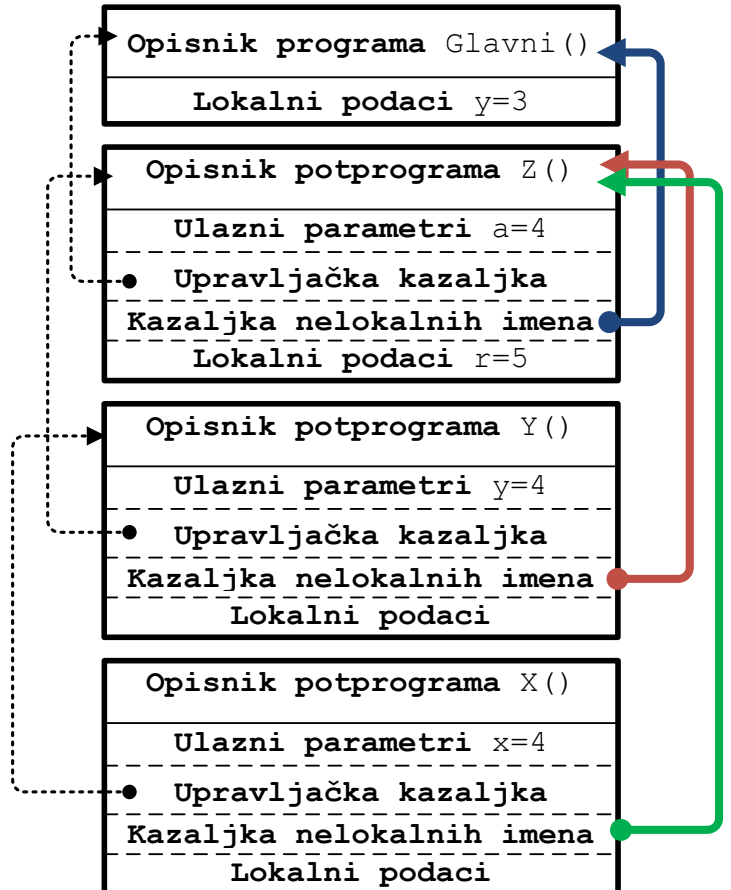
Stablo aktiviranja procedura zadanog programa

16. Za zadani program prikazite sadržaj opisnika procedura u trenutku prije izvođenja naredbe 07 ako se koristi: (a) *statičko pravilo djelokruga*, (b) *dinamičko pravilo djelokruga*.

a) Statičko pravilo djelokruga (ugnijždenih procedura)

```

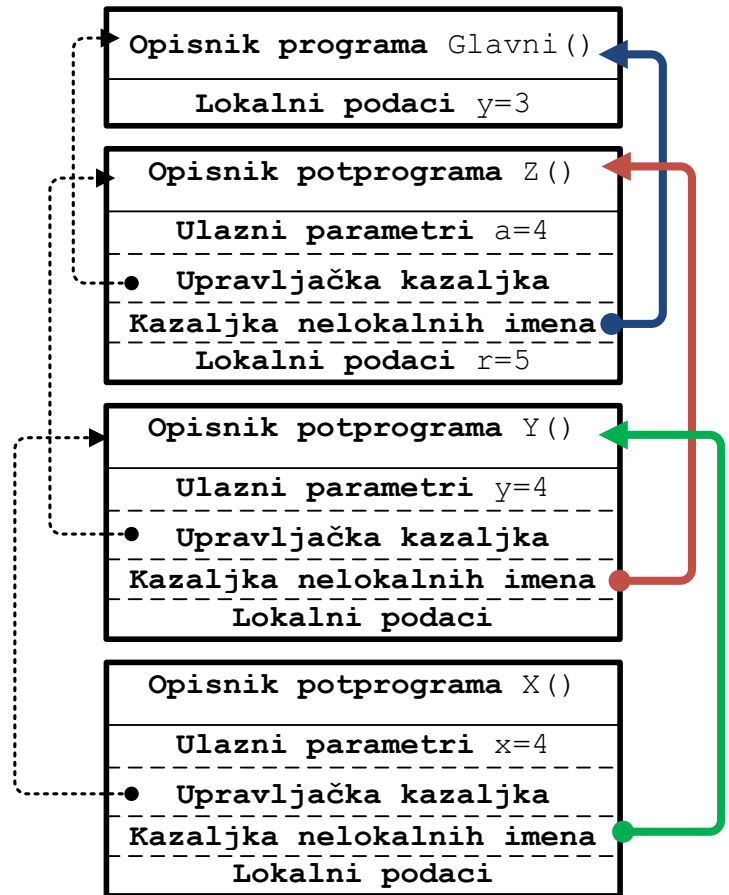
01 Glavni()
02   int y = 3;
03   def Z(a)
04     int r = 5
05     def X(x)
06     {
07       vrati x+y+1;
08     }
09     def Y(y)
10     {
11       vrati X(y)+1;
12     }
13   {
14     Y(a);
15   }
16 {
17   ispiši Z(y+1)
18 }
    
```


b) Dinamičko pravilo djelokruga

```

01 Glavni()
02   int y = 3;
03   def Z(a)
04     int r = 5
05     def X(x)
06       {
07         vрати x+y+1;
08       }
09     def Y(y)
10       {
11         vрати X(y)+1;
12       }
13   {
14     Y(a);
15   }
16 {
17   ispiši Z(y+1)
18 }
    
```


17. Prikazati razliku između razmjene parametara primjenom mehanizma razmjene adresa i mehanizma razmjene imena na sljedećem programu:

```
01 var x = 0
02 polje A = {10, 20} // A[0]=10, A[1]=20
03 P(a) {
04     x = 1
05     a = 100
06     Ispisi(A[0], A[1])
07 }
08 {
09     P(A[x])
10 }
```

a) Razmjena adresa

- poziv procedure P u retku 09 pridružuje parametru a adresu od $A[x] = A[0]$ (vrijednost varijable x je 0 u trenutku poziva procedure)
- naredba 04 mijenja vrijednost varijable x u 1 (ne utječe na a)
- naredba 05 mijenja $A[0]$ u 100
- naredba 06 ispisuje 100 20

b) Razmjena imena

- poziv procedure P u retku 09 pridružuje parametru a ime " $A[x]$ "
- naredba 04 mijenja vrijednost varijable x u 1
- naredba 05 ekvivalentna je naredbi $A[x] = 100$
  - s obzirom da je vrijednost varijable x 1, naredba 05 pridružuje vrijednost 100 lokaciji $A[1]$
- naredba 06 ispisuje 10 100

18. Za zadani program prikazite vrijednosti globalnih i lokalnih varijabli tijekom izvođenja programa. Razmjena parametara procedura ostvaruje se primjenom *mehanizma razmjene imena*.

```
01 varijabla x=0, y=3, z=-1;
02 polje o = {0, 0, 0, 10, 20};
03 Racunaj(p, q, r) {
04     z = p + x;
05     z = (q + 1) % 2 + 3;
06     Ispisi(p, x, r);
07     r = z + q;
08 }
09 {
10     za x = 3 do 4 {
11         Racunaj(o[x], o[3+x%2], z);
12         Ispisi(x, y, z, o[3], o[4]);
13     }
14 }
```

01 <u>varijabla</u> x=0, y=3, z=-1;	
02 <u>polje</u> o = {0, 0, 0, 10, 20};	
03 Racunaj(p, q, r) {	II
04 z = p + x;	
05 z = (q + 1) % 2 + 3;	
06 Ispisi(p, x, r);	III
07 r = z + q;	IV
08 }	
09 {	I
10 <u>za</u> x = 3 <u>do</u> 4 {	
11 Racunaj(o[x], o[3+x%2], z);	
12 Ispisi(x, y, z, o[3], o[4]);	V
13 }	
14 }	

Ugradnja kontrolnih točaka na kojima promatramo stanje programa u izvođenju

Stanje na početku izvođenja programa:

	x	y	z	o[3]	o[4]	p	q	r
I	0	3	-1	10	20			

Započinje se s izvođenjem prve iteracije petlje i poziva se potprogram *Racunaj*. Stanje na početku izvođenja potprograma:

	x	y	z	o[3]	o[4]	p	q	r
II	3	3	-1	10	20	10	20	-1

Izvode se naredbe:

```
04  z = p + x;
05  z = (q + 1) % 2 + 3;
06  Ispisi(p, x, r);
```

Na sljedeći način:

```
04  z = o[x] + x;
      → z = 10 + 3 → z = 13 (r = 13)
05  z = (o[3+x%2] + 1) % 2 + 3;
      → z = (20 + 1) % 2 + 3 → z = 4 (r = 4)
06  Ispisi(p, x, r);
```

Stanje nakon izvođenja navedenih naredbi:

	x	y	z	o[3]	o[4]	p	q	r
III	3	3	4	10	20	10	20	4
Ispis	10, 3, 4							

Izvodi se naredba:

```
07  r = z + q;
```

Na sljedeći način:

```
07  r = z + o[3+x%2];  
      → r = 4 + 20 → r = 24 (z = 24)
```

Stanje nakon izvođenja navedene naredbe:

	x	y	z	o[3]	o[4]	p	q	r
IV	3	3	24	10	20	10	20	24

Izlazi se iz potprograma i izvodi naredba:

```
07  Ispisi(x, y, z, o[3], o[4]);
```

Ispis nakon izvođenja navedene naredbe:

Ispis	3, 3, 24, 10, 20
-------	------------------

Započinje se s izvođenjem druge iteracije petlje i poziva se potprogram *Racunaj*. Stanje na početku izvođenja progama:

	x	y	z	o[3]	o[4]	p	q	r
II	4	3	24	10	20			

Izvode se naredbe:

```
04  z = p + x;  
05  z = (q + 1) % 2 + 3;  
06  Ispisi(p, x, r);
```

Na sjedeći način:

```
04  z = o[x] + x;  
      → z = 20 + 4 → z = 24  
05  z = (o[3+x%2] + 1) % 2 + 3;  
      → z = (10 + 1) % 2 + 3 → z = 4  
06  Ispisi(p, x, r);
```

Stanje nakon izvođenja navedenih naredbi:

	x	y	z	o[3]	o[4]	p	q	r
III	4	3	4	10	20	20	10	4
Ispis	20, 4, 4							

Izvodi se naredba:

```
07  r = z + q;
```

Na sljedeći način:

```
07  r = z + o[3+x%2];  
      → r = 4 + 10 → r = 14
```

Stanje nakon izvođenja navedene naredbe:

	x	y	z	o[3]	o[4]	p	q	r
IV	4	3	14	10	20	20	10	14

Izlazi se iz potprograma i izvodi naredba:

```
07  Ispisi(x, y, z, o[3], o[4]);
```

Ispis nakon izvođenja navedene naredbe:

Ispis	4, 3, 14, 10, 20
-------	------------------

Svi ispisi:

Prvi ispis: 10, 3, 4
Drugi ispis: 3, 3, 24, 10, 20
Treći ispis: 20, 4, 4
Četvrti ispis: 4, 3, 14, 10, 20

19. Izgradite atributnu prijevodnu gramatiku koja generira troadresne naredbe za računanje logičkih izraza koji sadrže operator $\wedge$, $\vee$ i $\neg$.

a) Izgradnja gramatike za parsiranje logičkih izraza

(1) $\langle S \rangle \rightarrow \langle E \rangle$	(2) $\langle E \rangle \rightarrow \neg (\langle E \rangle)$
(3) $\langle E \rangle \rightarrow \langle E \rangle \wedge \langle E \rangle$	(4) $\langle E \rangle \rightarrow \langle E \rangle \vee \langle E \rangle$
(5) $\langle E \rangle \rightarrow \textit{la}\check{z}$	(6) $\langle E \rangle \rightarrow \textit{istina}$

b) Proširivanje gramatike atributima

(1) $\langle S \rangle_{kod} \rightarrow \langle E \rangle_{ime1, kod1}$
(2) $\langle E \rangle_{ime1, kod1} \rightarrow \neg (\langle E \rangle_{ime2, kod2})$
(3) $\langle E \rangle_{ime1, kod1} \rightarrow \langle E \rangle_{ime2, kod2} \wedge \langle E \rangle_{ime3, kod3}$
(4) $\langle E \rangle_{ime1, kod1} \rightarrow \langle E \rangle_{ime2, kod2} \vee \langle E \rangle_{ime3, kod3}$
(5) $\langle E \rangle_{ime1, kod} \rightarrow \textit{la}\check{z}_{ime2}$
(6) $\langle E \rangle_{ime1, kod} \rightarrow \textit{istina}_{ime2}$

c) Proširivanje gramatike akcijskim znakovima

- (1) $\langle S \rangle_{kod} \rightarrow \langle E \rangle_{ime1, kod1}$
{ Kod = Kod1; }
- (2) $\langle E \rangle_{ime1, kod1} \rightarrow \neg (\langle E \rangle_{ime2, kod2})$
{
  Ime1 = NovoIme();
  Kod1 = Generiraj(kod2 || Ime1 " := not " Ime2);
}
- (3) $\langle E \rangle_{ime1, kod1} \rightarrow \langle E \rangle_{ime2, kod2} \wedge \langle E \rangle_{ime3, kod3}$
{
  Ime1 = NovoIme();
  Kod1 = Generiraj(kod2 || kod3 || Ime1 " := " Ime2 "and" Ime3);
}
- (4) $\langle E \rangle_{ime1, kod1} \rightarrow \langle E \rangle_{ime2, kod2} \vee \langle E \rangle_{ime3, kod3}$
{
  Ime1 = NovoIme();
  Kod1 = Generiraj(kod2 || kod3 || Ime1 " := " Ime2 "or" Ime3);
}
- (5) $\langle E \rangle_{ime1, kod1} \rightarrow la\check{z}$
{ Ime1 = 0; Kod1 = Generiraj(""); }
- (6) $\langle E \rangle_{ime1, kod1} \rightarrow istina$
{ Ime1 = 1; Kod1 = Generiraj(""); }

20. Za zadani program izgradite graf tijeka izvođenja.

```
01      Input (n)
02      Input (p)
03      a0 := 2
04      if n <= 5 goto L1
05      if p > 5 goto L2
06 L1:   a1 := a0 + 3
07       a2 := a1 + p
08       a3 := a1 * n
09       goto Z
10 L2:   a2 := 3 * 3
11       Output (a3)
12       p := p + 1
13       goto L1
14 Z:    nop
```

